

UDNYTTELSE AF KVÆLSTOF I HUSDYRGØDNING

TILDEL, HVOR DET BATTER MEST

Udbytteresponsen er et mål for effekten af husdyrgødningen. Den varierer med marker, år og management. Tabellen viser vejledende udbytteresponser i økologisk korn. Værdierne er et gennemsnit for det angivne gødningsinterval. Ammonium-N angiver den del af det totale kvælstof der er umiddelbart tilgængelig for planterne.

Udbytteresponser i korn med forskellige forfrugter

Afrøde og forfrugt	Udbytterespons (kg kerne pr. kg ammonium-N)		
	Intervaller for tilførsel af ammonium-N (kg/ha)		
	0-50	50-100	100-150
Vintersæd med forfrugt korn	20	15	10
Vintersæd med forfrugt kløvergræs*	20	15	5
Vårsæd forfrugt korn	20	10	0
Vårsæd forfrugt kløvergræs	5	0	0

*Bør kun praktiseres på lerjord i nedbørsfattige områder af landet.

FOTO: TORKILD BIRKMØSE, AGROTECH

Vintersæd

- Vintersæd giver stort set samme udbytterespons for tilførsel af kvælstof uanset om forfrugten er korn eller kløvergræs.
- I vintersæd opnås den højeste udbytterespons for de første 100 kg ammonium-N pr. ha.
- Udbytteresponsen for at tilføre husdyrgødning er ens i vinterhvede, vintertriticale og vinterrug.

Vårsæd

- I vårsæd opnås den højeste udbytterespons for de første 80 kg ammonium-N pr. ha, når forfrugten er korn.
- I vårsæd med forfrugt kløvergræs er der IKKE behov for at tilføre husdyrgødning, med mindre der forventes manganmangel, eller man har valgt vårbyg, som kan have behov for lidt startgødning.
- Udbytteresponsen for at tilføre husdyrgødning er ens i vårbyg, vårhvede, vårhavre og vårtriticale.

BLIV KLOGERE PÅ DINE EGNE MARKER

Den optimale fordeling af begrænsede mængder af husdyrgødning varierer med sædskifte og jordtype. Derfor er det en god ide at etablere små 'gødningsvinduer' i forskellige afgrøder, hvor vækst og udbytte kan følges ved alternative tilførsler.

BEGRÆNSET MÆNGDE HUSDYRGØDNING TIL RÅDIGHED

KORN Ved begrænsede mængder af husdyrgødning til rådighed er det vigtigt at dyrke kornarter, der yder bedst mulig konkurrence med ukrudtet. Vårhavre og vinterrug er de bedst egnede arter af hhv. vårsæd og vintersæd.

VINTERRAPS Økologisk vinterraps er en højværdiafgrøde, hvor skadedyr kan være en udfordring. Store kraftige rapsplanter er afgørende. De kan tåle flere skadedyr og kompensere med flere nye skud og skulper end små og svage planter. Derfor er det afgørende for succes med økologisk vinterraps, at både etableringen, ukrudtsbekæmpelsen og gødningsforsyningen er optimal. Hvis forfrugten ikke er kløvergræs, kløver eller lucerne, bør der tildeles 20 - 60 kg ammonium-N forud for såning. I foråret vurderes udbyttepotentialet før der gødskes.

FRØGRÆS I de arter af frøgræs, hvor det er vigtigt, at frøgræsset går i leje, bør man ikke gå på kompromis med N-tildelingen. En begrænsning i forsyningen med husdyrgødning vil gøre det særdeles vanskeligt at dyrke alm. rajgræs til frø pga. dryssespild. Rajgræs til frø bør ikke tilføres mindre end 100-110 kg ammonium-N pr. ha i husdyrgødning.

PRIORITERING AF HUSDYRGØDNINGEN

Skal der satses på vårsæd eller vintersæd, når kvælstof er en begrænset ressource?

Vintersæd har et større udbyttepotentiale end vårsæd. MEN, hvis man ikke kan styre ukrudtet i en dårligt gødet vintersæd, er det ikke nogen god ide med vintersæd.

For både økologisk vintersæd og vårsæd gælder, at merudbytter ved gødsning har været ens på sandjord og lerjord. Dog er udbyttepotentialet højere på lerjorden, men det skyldes andre forhold end den aktuelt tilførte mængde af ammonium-N i husdyrgødningen.

Behov for kvælstof	Afgrøder
Størst	Frøgræs
	Vinterraps
	Vintersæd m. forfrugt korn
	Vintersæd m. forfrugt kløvergræs og vårsæd med forfrugt korn
	Vårkorn med bælg-sæd som forfrugt
	Vårsæd med forfrugt kløvergræs
Mindst	

LÆS MERE

landbrugsinfo.dk/udfasning

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

YDERLIGERE INFO

Margrethe Askegaard, specialkonsulent Planteproduktion
SEGES Økologi
mga@seges.dk
D +45 8740 5445